

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

ЦІСИК ВІКТОРІЯ БОГДАНІВНА

**ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ: СТАН
ТА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ**

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(галузь наук – Управління та адміністрування)

Автореферат на здобуття
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Левандівський Омелян Тарасович

Рецензент: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Пилипів Надія Іванівна

Захист відбудеться « 22 » грудня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Омелян ЛЕВАНДІВСЬКИЙ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи інвестиційної діяльності банків	7
1.1. Інвестиційна діяльність банку, сутність та значення	7
1.2. Зміст та особливості інвестиційної політики банку	16
1.3. Основи та методи управління інвестиційною діяльністю комерційних банків	22
РОЗДІЛ 2. Аналіз інвестиційної діяльності банків в Україні	31
2.1. Загальна характеристика фінансово-економічної діяльності АТ «ТАСКОМБАНК»	31
2.2. Оцінка інвестиційної діяльності АТ «ТАСКОМБАНК»	44
2.3. Аналіз інвестиційної діяльності банків України	52
РОЗДІЛ 3. Стан та шляхи вдосконалення інвестиційної діяльності комерційних банків в Україні	59
3.1. Становище інвестиційної діяльності банків України	59
3.2. Оцінка інвестиційної діяльності рейтинговими агентствами	67
3.3. Напрями покращення рівня інвестиційної діяльності банку	72
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	84
ДОДАТКИ	90

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Як правило, важливою передумовою розвитку економіки є збільшення активності інвесторів в країні, зростання обсягів інвестиційних ресурсів та їх правильне та результативне використання. А отже, дослідження напрямів розвитку інвестиційного ринку завжди буде актуальним і матиме істотне значення для можливого використання на практиці. Потреба банків у інвестиційних вкладеннях, зчаста, впливає з необхідності утримання поточної платоспроможності, збільшення клієнтської бази та укріплення позицій банку на ринках, з боку конкуренції.

Банки зацікавлені спрямовувати чималу частину власного портфеля активів у інвестування в інші необхідні для них прибуткові активи, а саме у цінні папери, які здійснюють низку найголовніших функцій, від яких, звісно, залежить прибутковість та ліквідність банку тощо.

Отже, такий напрям розвитку як інвестиції, постійно забезпечує стійке економічне зростання банку завдяки постійному оновленню послуг та продуктів, а головне, модернізації технологій, які ним використовуються.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської роботи є визначення сутності інвестиційної діяльності та її особливостей, пошук напрямків її вдосконалення.

Відповідно до зазначеної мети, окреслено такі основні завдання:

1. визначити сутність та значення інвестиційної діяльності банків
2. дослідити суть управління інвестиційною діяльністю комерційного банку
3. провести оцінку фінансово – економічної діяльності АТ «ТАСКОМБАНК»
4. проаналізувати інвестиційну діяльність досліджуваного банку
5. дослідити становище інвестиційної діяльності банків України
6. запропонувати шляхи покращення банківської інвестиційної діяльності

Об’єкт і предмет дослідження. Об’єктом дослідження є інвестиційна діяльність АТ «ТАСКОМБАНК».

Предметом дослідження є економічні відносини, які виникають у процесі здійснення інвестиційної діяльності.

Методи дослідження. При написанні роботи та у процесі дослідження використовувались такі методи дослідження: теоретичне вивчення та узагальнення, систематизація, оцінка інвестиційної діяльності банку, аналіз показників банківської інвестиційної діяльності та табличний і графічний методи для відтворення результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів. Науковою новизною одержаних результатів є аналіз здійснення інвестиційної діяльності банками, зокрема АТ «ТАСКОМБАНК» за останні 3 роки та розробка рекомендацій для покращення інвестиційної діяльності.

Практичне значення одержаних результатів. АТ «ТАСКОМБАНК» та інші комерційні банки можуть використовувати їх у процесі здійснення інвестиційної діяльності.

Особистий внесок магістранта. Робота є самостійно виконаною науковою працею здобувача. Наукові пропозиції у дипломній роботі щодо підвищення рівня інвестиційної діяльності у банках є особистими розробками магістранта.

Апробація результатів роботи. Результати дослідження оприлюднено у міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 60-річчю кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки “Підприємництво під час війни в Україні: виклики та можливості”, м.Івано-Франківськ, 20 листопада 2023 р.

Структура магістерської роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновку та списку використаних джерел і додатків. Обсяг бакалаврської роботи – 102. Кількість таблиць складає – 15 штук, рисунків – 8.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі розкрито важливість інвестиційної діяльності та її актуальність, визначено мету та завдання дослідження, об'єкт, предмет та методи дослідження, подано інформацію щодо структури та обсягу роботи.

У розділі 1 «Теоретичні основи інвестиційної діяльності банків» досліджуються особливості інвестиційної діяльності комерційних банків, визначено її сутність та значення. Важливою передумовою розвитку економіки є збільшення активності інвесторів в країні, зростання обсягів інвестиційних ресурсів та їх правильне та результативне використання. Зазначено, що інвестиціями вважаються усі ті види матеріальних чи фінансових цінностей, які інвестори вкладають в різноманітні установи і види діяльності та мають на меті отримати високий дохід. Проведено дослідження сутності інвестиційної діяльності та чинників впливу на неї.

Розглянуто зміст інвестиційної політики банку та виявлено заходи щодо управління інвестиційною діяльністю через сформовану інвестиційну політику та стратегію, адже це є її важливою складовою. Також визначено принципи, яких повинен дотримуватися кожен комерційний банк при розробці інвестиційної політики. Вивчено методи, що використовуються банківськими установами для управління інвестиційною діяльністю.

У розділі 2 «Аналіз інвестиційної діяльності банків в Україні» проаналізовано показники фінансово-економічної діяльності АТ «ТАСКОМБАНК», досліджено стан активів банку, що показав, що найбільшу суму вони склали у 2021 році. Проведено аналіз прибутку банку за останні три періоди.

Оцінено інвестиції у цінні папери станом на 2020-2022 роки та виявлено, що найбільший обсяг інвестицій банку спостерігався у 2021 році до початку повномасштабного вторгнення.

Розраховано коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфелю, що показало, що за три досліджені роки банк дотримувався встановленого нормативу та не перевищував його.

Оцінено стан банків України щодо інвестиційної діяльності.

У розділі 3 «Стан та шляхи вдосконалення інвестиційної діяльності комерційних банків в Україні» досліджено стан інвестиційної діяльності банківських установ, порівняно їх стан з зарубіжними країнами.

Була проведена оцінка кількості іноземних інвестицій в Україну.

Визначено загрози низької інвестиційної привабливості України для отримання іноземних інвестицій та надано рекомендації щодо покращення інвестиційної діяльності банків, зокрема АТ «ТАСКОМБАНК».

ВИСНОВКИ

Нині банківські установи як в Україні, так і у цілому світі займають одне з найважливіших місць та тісно пов'язані з економічною діяльністю, реалізуючи та створюючи різноманітні послуги для того, щоб підтримувати власну діяльність та загальну економічну діяльність держави, наприклад надаючи депозитні, кредитні та інвестиційні послуги, що приносить їм власний прибуток.

Проте, через те, що у нашій країні надалі триває війна, знищуються або пошкоджуються різноманітні прибуткові компанії – це негативно вплинуло на стан економічної діяльності країни, включаючи сюди чимало її складових, як-от інвестиційна діяльність. Останнім часом відбувалося погіршення становища економіки в Україні, хоча звичайно ж присутні і деякі покращення. Тому, ми повинні надалі розвивати стан нашої країни у будь-яких її сферах для покращення життя в цілому.

Тож, розуміючи усю складність розвитку економіки та інвестиційної діяльності у період військових дій на нашій території, у роботі здійснено дослідження щодо її сутності, значення, шляхів покращення та проблем.

А отже, почавши з дослідження теоретичних основ та значення інвестиційної діяльності комерційних банків, ми зробили такі висновки:

Інвестиції – це вклад сукупності коштів у цінні папери, дорогоцінні метали, рухоме чи нерухоме майно, що реалізується комерційними банками з метою залучення коштів. Таке визначення сформоване з огляду на банківську діяльність.

Ми дізналися, що у діяльності банківських установ існує чимало чинників впливу на інвестиційну діяльність. З огляду на це, розуміємо, що банкам варто уникати зазначених ризиків та знаходити шляхи принаймі їх мінімізації.

Визначено сутність інвестиційної політики в банківських установах, що тісно пов'язана з стратегією банку. Стратегія також займає важливе місце у

банківській діяльності, та розробляючи її, ми визначили, що кожен комерційний банк повинен дотримуватися чимало принципів.

Тим самим, для більшого розуміння стану банківської діяльності в цілому, оцінено економічно-фінансову діяльність, використовуючи дані звітностей, серед яких основними показниками є активи банку, зобов'язання, прибуток, доходи та кредитна діяльність.

Відштовхуючись від цього, нами було проведено аналіз кредитно-інвестиційного портфеля, розраховуючи рівень його ризиковості. Це показало, що банк за усі три досліджувані періоди жодного разу не перевищив норму та був на хорошому рівні.

Інвестиційна діяльність є важливою для банківських установ, адже отримання іноземних коштів від зарубіжних інвесторів завжди є гарним показником та додатковими коштами, які допоможуть банку розвиватися та підтримувати стан інвестицій, отримуючи додатково дохід, який можна спрямовувати на цілі, які можливо були описані банком у їх стратегії.

Тож, ми провели аналіз інвестиційної діяльності АТ «ТАСКОМБАНК» та дійшли висновку, що інвестиції у цінні папери у період з 2020 по 2022 рік завжди впевнено були на рівні та сягали 10 345 541 тис. грн. у 2021 році. Розуміємо, що зниження інвестицій у цінні папери спричинене початком повномасштабного вторгнення на територію України та відповідно відсутністю бажання інвестувати як громадянам, так і іноземним інвесторам, адже це несе за собою різноманітні ризики.

Також вирішено, що важливим фактором для збільшення інвестицій у цінні папери є зменшення інвестування у високоризиковані активи, натомість використовувати депозитні сертифікати НБУ та державні облігації як вид менш ризикованих активів, що зможе підтримувати позитивне становище щодо інвестицій банку.

Щодо становища інвестиційної діяльності усіх банків загалом, розкрито інформацію щодо покращення стану інвестиційної діяльності на початку 2023

року та повернення іноземних інвесторів, для підтримки країни як на сьогодні, так і на післявоєнну відбудову.

Також проведено оцінку інвестиційної діяльності відомих банків, що показала, що найбільший обсяг інвестицій отримує АТ КБ «ПриватБанк», АТ «Ощадбанк» та АТ «Укрексімбанк», адже вони є державними та більш захищені від інвестиційних ризиків.

Оцінюючи загальну ситуацію щодо стану банківської інвестиційної діяльності ми розробили декілька напрямів її покращення, які можуть використовувати банки України, та деякі конкретні для використання таким банком як АТ «ТАСКОМБАНК».

Більшість з них неможлива для виконання лише банківськими установами, адже для підтримки кожного елемента необхідна роль держави, що є вкрай важливою у нашому дослідженні.

Тому, ми пропонуємо застосовувати наступні напрями для підвищення рівня інвестиційної діяльності банківських установ:

- залучення довгострокових збережень громадян, що дасть змогу довгостроково формувати резерви для майбутніх інвестицій
- покращення системи гарантування вкладів та інвестицій
- знищення корупційної діяльності та вдосконалення судової реформи, адже дослідивши опитувальники щодо бажання іноземними інвесторами вкладати кошти у цінні папери та різноманітні інструменти України, визначено, що першою та найголовнішою причиною не бажання інвестувати є корупція в країні та нерозвинута судова система, адже інвестори у разі виникнення проблем, бажають бути захищеними, що не можна впевнено бачити на сьогодні в Україні
- зменшення кількості проблемних кредитів
- залучення інвестицій у країну
- постійна допомога та підтримка державою інвестиційної діяльності банків

Саме для АТ «ТАСКОМБАНК» було виділено такі рекомендації щодо покращення його інвестиційної діяльності:

- вибір цінних паперів з низьким ризиком, наприклад депозитні сертифікати НБУ чи державні облігації
- розробка стратегії здійснення інвестицій
- збільшення продажів цінних паперів та розміщення власних облігацій
- отримання міжнародних інвестицій
- збільшення підтримки від держави
- випуск військових облігацій
- страхування ризиків власних та клієнтів шляхом резервування коштів
- додати більше інформації щодо інвестиційної діяльності банку на сайт
- створення нових інвестиційних програм для фізичних осіб, які можуть їх зацікавити у теперішній час

Отже, проведені дослідження та рекомендації щодо підвищення рівня інвестиційної діяльності можуть стати підґрунтям для майбутнього вдосконалення банками своєї діяльності.

СПИСОК ОСНОВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вовчак О. Д., Руцишин Н. М. Кредит і банківська справа : підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин. Київ : Знання, 2008. 564 с.
2. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18 вересня 1991 року, ВВР, 1991 р., N 47, ст.646
3. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Інвестиційна привабливість України: основні тенденції, проблеми та ключові вектори вирішення. *Innovation and Sustainability*. 2022. (1), С. 164–175
4. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку №140 від 03.03.2022. URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2022/03/rishennia_sproshchene_vidkryttia_rakhunkiv_03_03_2022.pdf (дата звернення: 20.10.2023)
5. Статут АТ «ТАСКОМБАНК». URL: https://tascombank.ua/files/Statut_AT_TASKOMBANK_28062022.pdf (дата звернення: 10.09.2023)
6. Фінансова звітність. За рік, який закінчився 31 грудня 2020 року
URL : https://tascombank.ua/files/A1.1.1_IFRS_FS_TCB_2020_encrypt.pdf(дата звернення: 10.09.2023)
7. Фінансова звітність. За рік, який закінчився 31 грудня 2021 року
URL: https://tascombank.ua/files/IFRS_FS_TCB_2021.pdf (дата звернення: 10.09.2023)
8. Фінансова звітність. За рік, який закінчився 31 грудня 2022 року
URL : https://tascombank.ua/files/Richnyi_zvit_TASKOMBANK_2022.pdf(дата звернення: 10.09.2023)